(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Рік II. ч. 3. (159) Субота, 4. січня 1941. Ціна: 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Verwaltung: Reichsstrasse 34. Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячне . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол.
5 чеських корон = 1 зол.

Новорічне слово Фірера

Боротьба за щастя народів

Берлін, 3. I. — З нагоди Нового Року Фірер видав відручне письмо такого змісту:

ПОХІД ПЕКОЛЬНОЇ НЕНАВИСТИ

Минулий рік 1940 — це рік повний **важливого** змісту. Такі **переломові події**, як у цьому році, бувають **тільки раз в історії народів.** Їх вагу зможуть оцінити щойно майбутні покоління. Сучасники тих важливих подій збагнули, що **Провидіння кермує долею народів.** Тих, що їх воно призначило на загибіль, **Господь побиває їх сліпотою** на те, що довкола них діється. Знову тих, що їх **Провидіння** покликує, воно змушує змагати до таких цілей, що про них ті народи колись навіть і не думали. Так воно й було теж **з відродженою націонал - соціялістичною Німеччиною.** Після цього, як націонал-соціялістичний рух двигнув Німеччину з упадку, провід німецької нації бажав іти **мирним шляхом** у краще майбутнє. Але саме тоді почався похід **пекольної ненависти** проти Німеччини. Вороги Німеччини почали накликувати не тільки **бойкотувати** німецькі товарі, але також і німців, як людей. Демократична преса навіть найменших держав вбачала своє завдання у тому, щоби паплюжити Німеччину, її провідних державних мужів та її режім.

НІМЕЧЧИНА ХОТІЛА МИРА

Націонал - соціялістична Німеччина **намагалася** дійти до **порозуміння,** але **демократичні і капіталістичні елементи злочинз гнівом і глумом відкидали** всі такі спроби. **Вони** привикли використовувати та принижувати демократичну Німеччину, що замість зажадати свого права, скавуліла милосердя. Особливим гнівом спалахнули ті **руїнники світового мира,** коли **нова Німеччина заявила,** що не думає терпіти поневолення, що вело до повної руїни. Безхарактерні еміґранти обеднaлися з жидівськими **галапасами** й почали витворювати таку **психозу,** що вкінці мусіла довести до війни.

Є такі народи, що століттями воювали **й** поневолювали міліонові народи. На їх чолі стоїть **Анґлія. Ті** народи побудували на крові і сльозах поневолених свої світові імперії, де панує такий порядок, що там не в силі зменшити нужди навіть у межах власних народів. Там істнують такі, що мають щось, і такі, що нічого не мають. Держави, що мають ледви 10-ох людей на квадратовому кільометрі мають по 10 або 11 міліонів безробітних. Причина таких відносин у безмежному **еґоїзмі провідних кругів демократичних держав.** Ті елементи, що проводять у демократіях народами, є також посідачами акцій у фабриках **зброї.** Тому для них війна це вимріяна нагода збагатіти. Недаром один з таких демократичних політиків **пок. Чемберлен** зараз на початку війни заявив, що вона мусить тривати бодай три роки. Очевидно інвестовані капітали мусять виплатитися. Тому то провідники демократій не скривали й не скривають своєї ненависти до всяких змагань до мира. Доля власних народів зовсім байдужа тим фарисеям.

У НЕТРЯХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ БРЕХНІ

Тому то змагання **Фірера** у 1939 р., щоб оминути війни з Анґлією та Францією, ввесь демократичний світ прийняв не тільки з ледуватим холодом, але з найбільшим обуренням. Важко було зректися прибутків з капіталів, що їх вклали демократичні плютократи у зброєння. Але дійсні свої наміри вони забажали прикрити якоюсь прикрасою. Отже пустили у хід брехню, щоб затуманити народи. Ця кампанія брехні відбувалася під гаслом немов Німеччина та Італія хотять завоювати світ. В дійсності воно було інакше. Це, якраз ті, що тепер є завойовниками світу, потребують тієї війни, щоби вище опроцентувати свої капітали. Це ті сьогоднішні світові можновладці виповіли війну Німеччині. Німеччина нічого не домагалася ані від Франції, ані від Анґлії.Ще 6. X. 1939 р. **Фірер** предложив обом тим державам мир. **Канцлер А. Гітлер** не хотів, щоби з руїни Европи скористали позаевропейські сили. Він хотів співпраці, щоби розумно впорядкувати світ. Але **предложення Фірера не мали ніякого успіху.**

Демократичні підбехтувачі до війни привикли бачити у кожній **спробі** миритися, слабість Німеччини.Коли німці нічого не відповідали на кампанію підбурювання, демократичні провідники це пояснювали так, що, мовляв, Німеччина боїться навіть дискутувати з ними. Коли Німеччина мовчки слухала всіх воєнних погроз, вони казали, що це тому так, бо вона не в силі вести війни. Коли Німеччина не реаґувала на безнастанну кампанію підбурювання, бойкоту, нападів на свої консуляти і здирання своїх прапорів, демократи бачили у цьому роздвоєння між націонал-соціялістичним режімом і населенням Німеччини. Коли вже перед самим вибухом війни **Фірер робив зусилля врятувати мир,** то вороги Німеччини стали кричати, що Німеччина погано озброєна. Коли після цього як німці **продовж 18 днів** розбили **Польщу, Фірер** знову предложив мир, палії світового мира вбачали причину цього у страху Німеччини перед наступом Анґлії і Франції на Заході. Так то воно було тоді і так воно є й тепер. **Рік 1940 приніс такі рішення, що подібних їм не знає історія.**

БОРОТЬБА АЖ ДО ПЕРЕМОГИ

Всі спроби Анґлії закріпитися на европейському суходолі не вдалися. Не вдалося анґлійцям зайняти **Норвеґії.** Не повезло їм також і вдарити Німеччину з **Голяндії** і **Бельґії.**

(Докінчення на 3-ій сторінці)

Священики-суспільники на Холмщині

Всі добре памятаємо, скільки прикрих слів упало у пресі на адресу деякої частини священиків Холмщини в історичному 1940 році. Сам архиепископ Іларіон у своїй першій у Холмі проповіді, виголошеній в соборі в день своєї інтронізації, 3. листопада 1940 р., підкреслив, що в той час, коли народ твердо стояв при своїй вірі й Церкві, інтеліґенти й священики, бувало, хиталися. Знаємо й більше: деякі священики або не думали про свій обовязок причинитися до національного відродження українського народу й Церкви, або навіть робили шкідливу, ворожу роботу.

Зрозуміла річ, що є багато серед них таких, які сподівалися, що з приходом до Холма архиепископа - українця почнеться серед православного духовенства радикальна „чистка". І розчарувалися. Майже всі священики на своїх місцях, нікого ще за минулі провини не усунено.

Тож не диво, що українське громадянство хотіло б знати, що все **це значить,** і що в архиепископа Іларіона є, **так мовити,** „ідеалом" сучасного священика у Холмській Землі? Спеціяльної відповіді не маємо. Чули ми тільки від нього різні вислови, з яких можна виміркувати, який його погляд на цю справу.

„Легко зруйнувати, та нелегко збудувати", — це один з засадничих висловів архиепископа Іларіона. Отже висновком з цього було б: перебудувати й будувати, перевиховувати й виховувати. Савли в історії нераз ставали Павлами. Інша річ, **коли** б вони ще й тепер не хотіли чи не **могли** ними стати. Вже найближчі **часи** покажуть, наскільки сподівання сповняться.

Про той шлях, яким холмські духовні Савли можуть піднятися до висоти правдивих пастирів, кажуть слова промови архиепископа Іларіона, зверненої до деканів єпископії на засіданні 12. листопада 1940 р.:

„Треба памятати, що вірні наші по національності — українці, й епархія наша українська. Отже треба виховати себе на свідомих синів свого народу та не оглядатися на чужі колеса. Треба відчувати болі, горе, й радість свого народу. Треба собі сказати: я вірний син свого народу, і життя своє віддам за нього..." „Треба знати історію свого народу, мову, граматику, його культуру..." „В мене й думки не було і не має, щоб на кого сердитись за те, що він... російського виховання. Чи ж ми тому винні? Але вимагатиму від духовенства знання національної науки..." „Працюючи над національною самоосвітою, ми мусимо створити й Церкву національну..." „У Православну Церкву мусимо влити національний зміст і дати національні форми, які вона мала за час своєї волі..." „Останні 20 літ мусіли нас багато дечого *навчити,* і особливо останній рік вартий чогось. І горе тому, кого вони не навчили..." Сьогодні

встає до життя ввесь наш народ, і не забуває, що в Церкві він багато важить..." „Свій підхід до нього треба перебудувати..." „Народ потребує нової праці, нових метод праці..."

Архиепископ Іларіон, як видно з його слів, хотів би мати священиків-суспільників, — це його ідеал. Священик не урядовець і навіть не духовник тільки в чотирьох стінах храму чи своєї хати, а перший працівник у народній масі. „Праця для народу — праця для Бога", — повторює владика. Праця і праця на суспільному полі, не тільки для народу, але впереді народу, в усіх ділянках збірного життя.

У промові архиепископа знаходимо цікаве порівнання:

„Коваль працює від світанку до вечора, а ми тільки відслужимо в неділю, чи в свято. Видно, мало цього, — треба щоденно працювати... щоб духовенство корисне було, і щоб парохіяни бачили це..."

По змалюванні ідеалу священика - суспільника йдуть діла. Священикам наказано: „працювати для народу в культурній ділянці..." „опанувати школи, культурно-освітні установи..." „підійти теж до молоді, вплинути на неї... відновляти »церковні братства«... „на кожному кроці усвідомлювати парохіянина..." „послуговуватися національною мовою..." „запровадити на місцях збільшене проповідництво" на теми „релігійно-національні, з українського національного життя..." „працювати над культурою своєї мови..." „Українська інтелігенція тепер — це міцна сила, — треба їй служити, їй допомагати..."

А для цього священик повинен працювати над своєю самоосвітою — загальною, національною, богословською.

„Мала освіта й нашого народу, і нашого духовенства. А між тим традиція нашого народу така, щоб духовенство було тільки з вищою освітою. Не дадуть собі ради тепер священики без освіти..." „Отці працюйте над самоосвітою".

І ось у Холмі повстає Духовна Академія, що буде мати своїм завданням дати Холмській Землі високоосвічених священиків-суспільників, згідно з духом часу, промоторів для народу в усіх ділянках життя. А покищо — перевиховання сьогоднішньої різнобарвної і різновартісної маси священиків. Очевидно, ті, які не перевиховаються й не підіймуться національно та культурно — мусять бути приготовані на наслідки свого непослуху та назадницької впертости.

В. Островський.

Королівська опера в Римі

(Від нашого кореспондента)

Рим, в грудні 1940.

Королівська опера в Римі, правду казати, ніколи не манила мене піти до неї. Це дуже зрозуміле: Коли переслухаете по над добу сотню опер у Скалі у Міляно, і то в роках 1926—1931, коли ця опера своїм мистецьким рівнем була першою у світі; коли наслухаєтесь кілька десятків симфонічних концертів під батутою перших диригентів в Европі, — то чи може вас манити „другорядний" театр? Проте, йдете: бо належить, щоб ви її почули.

Зимовий оперовий сезон розпочався ...ут 7. грудня оперою „Норма" В. Белліні — тією оперою, яку Р. Вагнер признав за одину правдиву музику, що має глибокий змисл, драматичність і силу серед італійських опер, зокрема серед оперної музики часів Р. Вагнера. А другою з черги йде оце ...к премієра в цьому сезоні опера Р. Вагнера: „Сумерк богів". У ній співає моя знайома з Міляно й тому мило мені піти на цю виставу.

Королівський театр — опера в Римі, як порівняти його з мілянською Скалею, дуже скромний. І то всім — і архітектурою, у середині і знадвору, і прикрасами й освітленням. Скаля має свій чар, багатство, блиск, теплоту, мягкість плюшів та світла. Колись у мілянську Скалю на премієру, чи у звичайний вечір опери, входили пані у суккнях — згори ті сукні були досить обмежені! — що всі разом грали мінливими барвами на золото-кармазиновому тлі прикрас — льож, фотелів, хідників, світла. Всі панови в гарних приписаних одягах. Це колись, у Скалі. А сьогодні, у столиці, у Римі — скромно: пані тільки капелюхами і футрами чваняться, (бо жінка мусить чимсь блиснути!), а панове в чорних „смоках", деякі й у сірих одягах. Словом: війна. При вході до опери, обслуга, вказуючи вам місце, дає кожному задруковану сторінку: думаєте — програма! Ні, це вказівки, куди виходити на випадок алярму до сховища.

Вистава починається у пятій годині пополудні. Це з уваги на те, щоб на випадок алярму — що тут, досі, звичайно як буває, до півночі — були вже всі в хаті. Оркестранти, понад стодвадцять душ, строять інструменти. Врешті, гаснуть світла, стогння втихає, повна тиша заливає театр і — перші такти музики Р. Вагнера вливаються в темінь авдиторії. Безшелесно, як марево, рознімається заслона — сцена в перших ранніх світанках, що продираються крізь могутні скелі, печери.

„Сумерк богів" — остання опера з тетральогії Р. Вагнера, що з „Тангайзером", „Трістаном та Ізольдою" і „Парсіфалем", творить оту велику революцію в оперному мистецтві Европи. Це та музика Р. Вагнера, що зокрема в „Трістані й Ізольді", тісно як тіло, кров і душа зливається зі змістом, з словами опери. І цим Ріхард Вагнер — як і Бетовен, Бах, Спіраделля, Мікель Анджело, Леонардо да Вінчі, Пер делля Франческа — великий і могутній.

На сцені співають артисти — німці й італійці. Перші — їх спів, рухи, міміка, вираз творить повну, досконалу гармонію з кожніською музичною фразою: і ви бачите, що все це опрацьоване, обдумане. Другі — їх рухи, міміка, вираз голосу, так мовити, „співацькі". І ви бачите, що тут нема детальної передуманої підготови, лиш мистецька імпровізація.

Ще раз переконуєтесь, що Вагнер найкраще співати тільки в німецькій мові. Зважте, що він сам писав слова і музику. І взагалі, італійська мова — як і інша романська! — до опер Р. Вагнера не дуже підходить.

При виході з опери чуєте, як якась красуня втомлено зауважує:

— *E veramente bella opera, ma troppo prolissa!*

Мій приятель, що був зі мною потакує:

— Справді, довга! В теперішню динамічну добу сидіти пять годин на одній опері!?

— Мабуть, я не є „динамік", бо мені не за довга! — у місячні сумерки ночі кидаю мою думку.

М. Островерха.

ЧОМУ НЕ БУЛО ПЕРЕМИРЯ НА ЛАТИНСЬКЕ РІЗДВО

Англійці відкинули пропозицію Папи

Берлін, 2. — Майже тиждень перед латинськими Раздвяними Святами Папа звернувся з радієвим закликом до держав, що воюють, щоб припинити воєнні дії на час Різдва. Причиною цього почину Папи Пія XII-го було гаряче бажання дати народам, що ведуть війну, відпочати підчас цього найгарнішого християнського свята. Своїм закликом Папа Пій XII. відновив традицію свого попередника Венедикта XV-го, що те саме робив підчас світової війни.

Незабаром після цього провідні круги Німеччини заявили згоду на 48 годин перемиря, очевидно під умовиною, що Англія таксамо відповість на заклик Папи. Та Лондон потребував багато часу, щоб передумати предложення Папи. Пізніше, коли відомою стала відповідь Англії, виявилося, що вона рівняється повній відмові. В той спосіб ця християнська Англія, що наче то воює за християнську культуру й цивілізацію, відібрала й свому народові й іншим народам, що ведуть війну, змогу мирно святкувати Різдво. Так то Черчіль звів на ніщо бажання Папи Пія XII-го. Ввесь світ прийняв з обуренням вістку про становище Англії та не щадив слів свого негодування. Загальною темою всіх здогадів стало питання, що робитимуть німці у звязку з тим, що англійці не вшанують Різдвяних Свят. На це можна вже відповісти тепер, коли латинські Різдвяні Свята вже за нами. Як це вже знаємо зі щоденних воєнних повідомлень Командування Німецьких Збройних Сил зрезигнувало з усяких воєнних дій на другий день Різдва 26. XII. мин. року. Очевидно німецькі війська не занедбали берегти своїх кордонів ні теж не мали ніяких надій на те, що у тих обставинах також Англія великодушно перестане воювати. Повідомлення Головного Командування Німецьких Збройних Сил з 25. і 26. XII. 1940 р. подали зовсім явно, що німецькі частини не вели ніяких боєвих дій. Тимчасом англійці у перший день Різдва обмежили свої дії тільки до африканського фронту, але англійці використали, щоб бомбардувати у різних місцях зайняту частину Франції. Щоправда англійці не заподіяли ніяких шкід військового значіння, але повбивали чимало осіб зпоміж французького цивільного населення. Отже англійські летуни вбили громадян держави, що ще кілька місяців тому була союзником британської імперії. Британська „королівська повітряна сила" „Роял Ерфорс" якраз вибрала собі Різдвяні Свята, щоб вбивати невинних людей.

Становище Німеччини зустрінулася з признанням усього світу. Пресові відгуки багатьох держав висловлюються з признанням для лицарського становища Німеччини. З другого боку становище Німеччини змінило переконання, що німці тому можуть собі на те дозволити, бо вони свідомі своєї сили. Перевага Німеччини причиниться до того, що нарешті прийде **той день**, коли **розлетиться британська імперія**. Це буде **день розплати**. Тоді то мусітимуть англійці відповісти також і за тих французьких жінок і дітей, що мусіли попращатися з тим світом 26. XI. 1940 р., бо „архихристиянська" Англія не вважала відповідним приєднатися до шляхотного почину Папи, що його подиктувала християнська любов ближнього.

БОЇ В АФРИЦІ

Рим, 3. I. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

У прикордонному районі **Киренаїки** — діяльність артилерії й сутички стеж на фронті в районі Бардії. В околиці Джарабуб італійські війська здобули воєнні матеріяли, муніцію й табори. Ворожі налети на італійські летунські бази в Киренаїці не спричинили більших шкід, ані ніяких жертв у людях завдяки успішній акції ловецьких літаків і протилетунської артилерії. Зістрілено один ворожий літак.

Італійські ескадри боєвих і ловецьких літаків атакували численні змоторизовані відділи та ворожі становища, обкидуючи їх бомбами та обстрілюючи скорострілами. Всі італійські літаки вернулися.

На **грецькому** фронті бої мали льокальний характер. Не зважаючи на непогоду італійські летунські ескадри обкидали бомбами успішно ворожі становища.

У Східній Африці льокальні сутички стеж і гарматні бої. Ворожі літаки безуспішно бомбардували деякі місцевості на терені Етіопії.

Новорічне слово Фірера

(Докінчення з 1-ої сторінки)

По 6 тижнях наступу на Заході французька армія вже перестала існувати як сила, що могла протиставитися Німеччині. Але англійці стали тоді дурити світ твердженням, що Франція без ніякої потреби припинила війну. Поправді це англійські дивізії перші перестали воювати. Від першої хвилини німецького наступу на Заході англійці мали тільки одне бажання: як мога скоріше залишити Европу. Французи мали охороняти їх відступ. Тоді то виявилася вся брехливість англійської пропаганди. Передтим англійці чванилися, що вони мають мільйон війська на суходолі. На ділі було тут тільки 12 дивізій. Тоді також показалося, що німецький вояк — це перший вояк світу.

Після закінчення боїв на Заході Фірер знову заявив готовість замиритися. Але й цим разом Фірер не дочекався нічого іншого як відмови, злоби й глуму. Тому війна продовжується аж до знищення тих невідповідальних елементів, що з війни зробили джерело власних грошевих прибутків. Німецькі збройні сили добрі, але Німеччина змагає, щоби вони були ще кращі. Щоби це здійснити, німці працюють з фанатичним завзяттям та дбайливістю, що не знає меж. 1941 рік побачить виступ німецької армії, німецької фльоти й летунства. Німецькі збройні сили будуть могутньо скріплені та ще краще озброєні. Під їх ударами остаточно заломляться воєнні злочинці. Щойно тоді настануть відносини, що дадуть народам змогу дійсно порозумітися. Після цього розрахунку Европа найде внутрішній спокій. Без огляду на те, що буде, Німеччина зробить все, що необхідне, щоби дійти до тієї мети. У боротьбі плютократичних привілеїв проти життєвих прав молодих народів, переможуть молоді народи.

ПЕРЕМОЖЕ ПРАВО

Від червня 1940 р. на боці Німеччини стоїть фашистівська Італія. Боротьба Італії це також і боротьба Німеччини, її надії це теж і сподівання Німеччини. Воєнні палії сподіються, що шляхом відбирання боєвих дій вони зможуть змінити вислід своєї боротьби. Але їх надії дитячі. Черчіль вже мав чимало таких „перемог", що пізніше стали його невдачами. Він є також винахідником необмеженої летунської війни. Три і пів місяця англійці кидали бомби на мирне населення й особливо на лікарні Німеччини. Та Німеччина не відплачувала тим самим, хоч Фірер остерігав перед відплатою за цю жорстокість. Черчіль думав, що він найшов засіб добути перевагу над Німеччиною. Від половини вересня 1940 р. англійці вже мабуть зрозуміли, що тільки людяність так довго здержувала Німеччину від відповіді на злочини Черчіля.

Одначе тепер ця війна вестиметься аж до останніх наслідків, себто так довго, поки не усунеться людей, що несуть за неї відповідальність. Це ніяка фраза, але кривава і поважна правда, що німці рішені відповісти на одну англійську бомбу десятьма, а коли буде треба, то й сотнею бомб. У тій війні переможе не щастя, але остаточне право!

Демократично-капіталістичні держави воюють за матеріяльні прибутки своїх багатіїв. Німеччина та Італія бореться за землю, за підставу свойого існування. Вони воюють за рівні права для бідаків. Тому ця війна, що її веде Німеччина та Італія, це не удар у права інших народів, але тільки боротьба з зазіханням та жадобою тонесенької суспільної верхівки, що не хоче зрозуміти, що минули ті часи, коли золото володіло світом. Це зрозуміли німецькі вояки. Зрозуміння тієї правди промостить їм шлях до перемоги і в цьому році. „Боремося — казав на закінчення Фірере — за щастя народів. Віримо, що в такий спосіб найкраще собі заслужимо благословення Провидіння. Досі Господь благословив наші бої. Коли вірно й хоробро виконуватимемо наші обовязки — Бог не залишить нас і у майбутньому!"

Рік великих осягів

ВЕЛИТЕНСЬКІ ВТРАТИ ВОРОГА. — ВІД 25. VI. ЗАТОПЛЕНО 3,9 МІЛІОНІВ ТОН ВОРОЖИХ КОРАБЛІВ, УШКОДЖЕНО ПОНАД 2 МІЛІОНИ ТОН. — СКИНЕНО ПОНАД 43 МІЛІОНИ КҐ. БОМБ НА АНГЛІЮ.

Берлін, 3. І. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Воєнний рік 1940 — був роком німецьких перемог. За неціліх 3 місяці усунено англійців з Норвеґії, Голяндію й Бельґію примушено до капітуляції, після завзятих боїв переможено Францію, англійський експедиційний корпус у Фляндрії побито, захоплено його зброю й виряд, примушуючи до втечі на кораблі.

Англійська пропаґанда, хоч спершу намагалася зменшувати або заперечувати ці одинокі цього роду осяги німецьких збройних сил, вкінці мусіла станути в обличчі німецької бльокади від Нордкапу до еспанського кордону, що завдає Англії смертельні удари.

Від хвилини припинення воєнних дій з Францією почалися приготування до бою з Англією.

Воєнна фльота в короткому часі розвязала важке завдання. Вона забезпечила всі пристані й надбережні води. Легкі воєнні кораблі почали постійно атакувати англійські води з небувалим геройством і рішучістю удару. Підчас численних морських боїв німецькі воєнні кораблі спричинили ворогові великі втрати. Затоплено **12 контр-торпедовців, 8 підводних човнів, 9 поміч-них кружляків, 3 канонірки і 63 менших кораблів.** Летунство затопило **32 воєнні ворожі кораблі.** Разом затоплено **190.000 тон воєнних кораблів.** Незвичайна успішна була акція боєвих кораблів на океанах.

Німецькі підводні човни, співділаючи з **італійськими,** затоплюють щораз більше англійських торговельних кораблів. Німецькі боєві літаки „Штукас" спричинили великі шкоди англійським транспортам, що плили під охороною. Розвідчі літаки допомагали інформаціями підводним човнам на Атлантику в їхній важкій акції.

Від **25. VI. 1940 р.** аж до кінця 1940 р. Англія втратила **3,200.000 тон** внаслідок акції німецької воєнної фльоти, понад **700.000 тон** внаслідок акції німецького летунства, разом понад **3,900.000 тон.**

До цього треба додати ще висліди акції закладання мін, відомі тільки в малій частині.

Великі втрати ворогові спричинило ушкодження бодай 264 торговельних ко-

БОГДАН ЛЕПКИЙ 3)

Крутіж

(Історичні малюнки з часів гетьмана Виговського).

За хвилину увійшов Журба ще з одним молодим козаком, гарним, лиш дуже сумним. Решта їздців на подвірі біля коней осталася.

„Здорові були, панове товариство!" — промовив Журба, входячи в світлицю. — „А! І пан сотник тут?"

„Я все там, де мої люди", — відповів Телеп. — „Сідай, товаришу з нами. Спічни та покріпися!"

Журба сів за стіл, його товариш біля Босаковського при вікні.

„Панове сидите собі тут і буцім нічого не знаєте", — почав Журба.

„А що ж ми маємо знати? Були під Конотопом, напрацювалися, а тепер відпочиваємо трохи".

„Відпочиваєте, а там таке, якого ще навіть у нас ніколи не бувало".

„Що ж таке? Війна?"

„Щоби війна, а то, бачите, вже на саму згадку волос дубом стає".

„Жартуєш собі, брате" — поклепав Телеп Журбу по коліні. — „Хто Хмельниччину пережив і під Конотопом бився, той вже не настрашиться нічого. Але перше їдж і пий, бо ти голоден".

Журба покріпився, козаки поприсувалися ближче і він став їм розказувати та пригадувати все те, що діялося по несподіваній смерті покійного Богдана Хмельницького. Якто козаки не могли погодитися, кому гетьманом бути і як Пушкар збунтувався і як царські люди каламутили воду, щоб Україну під свою владу прибрати. Що ж мав тоді робити Виговський? З кримцями й поляками на царя пішов, побив його під Конотопом, а з поляками в Гадячі замирився. Київське, Брацлавське й Чернигівське воєвідство дістало волю, вони стали окремим незалежним князівством. А раз ті три воєвідства незалежність добули, то згодом і інші наші землі волю дістали б. Лиш погодіть, дайте Виговському в силу зрости, позвольте вадуми його великі здійснити. Та куди! Чорні духи свою роботу почали. Коверзують, троюдять, доноси до царя шлють, буцім то вони Юрася за гетьмана хочуть.

Козаки спокійно слухали, як Журба розказував та коли до Юрася дійшло, закричали: „А таки, що Юрасеві гетьманом бути, не кому! Він Богданова кров. А Виговський за поляками тягне і за унією. Хоче панщину завести, шляхетчину. А не дîжде він цього!"

„Як ви смієте проти гетьмана Виговського ставати!" — обурився Журба. — „Він ваш вождь, ві йому послух винні!"

„Ми вольні і наше слово вольне. Не дамо собі губи затулити", — відрубали йому.

„Але й молоти язиком чорт зна що, вам також не пристоїть", — заспокоював Телеп козаків. А звертаючись до Журби просив його: „Не гнівайся, товаришу. Молоді гарячі, а до того недавно з важких боїв прийшли. Розказуй!"

Журба надумувався хвилину. Він не думав, що вже й до Телепової сотні, що стояла в глухім, малім городку, дійшли чужі погубні впливи. Не думав, що й тут таким бунтарським духом пахне. Так тоді, чи не краще подякувати за хліб-сіль і поспішати туди, де ще не поширилася ворожа отрута?

Але Телеп приставав до нього то з чаркою, то з добрим словом, казав, що під ніч не пустить його від себе і просив, щоби розказував дальше. І Журба повернувся до козаків. „Так, ви хочете Юрася, панове-товариство, бо він Богданова кров? Гарно, що ви так шануєте память покійного гетьмана, але невже ж вам невідомо, що Юрась у свого

раблів загальної містоти понад 2 міліони тон.

Ці осяги німецької военної фльоти добуто при невеликих власних втратах. Від 25. VI. знищено 3 німецькі торпедівки, 5 міноловів, 8 підводних човнів і 12 менших военних кораблів. Деякі з цих ушкоджених кораблів вдалося направити. Розбудова военної німецької фльоти поступає скоро вперед.

Німецьке летунство могло в кілька тижнів після закінчення війни у Франції приступити до концентричного удару на анґлійські острови.

Від травня 1940 р. англійське летунство в нічних налетах атакувало терен Німеччини, причому бомби влучили майже виключно невійськові обекти. Дня 8. серпня почалася німецька відплатна акція за англійську повітряну неперебірчиву боротьбу. Від цього часу німецькі ескадри боєвих літаків у понад 130 великих налетах скидали по 100.000 до 700.000 кґ.

Хоч ворожі літаки започаткували першу серію повітряних атак на Берлін, то перший відплатний удар на англійську столицю відбувся щойно 6. вересня. Від цього часу Лондон наразився на переживання, що їх призначили були англійці для німецьких міст. Понад 450 летун. алярмів і понад 100 німецьких повітряних атак, в тому кілька велитенських розмірів, унеможливили нормальне життя спокійного міста та спричинили знищення портових уладжень, доків і магазинів.

З днем 15. XI. атаки німецького летунства переведено на інші осередки англійської военої господарки. У 80-ох велитенських повітряних атаках і в 325 чергових атаках на важні промислові обекти — англійський военний промисл зазнав таких болючих втрат, що упадок виробництва прибрав незвичайно загрозливі для Англії розміри.

Внаслідок 350 повітряних атак на найважніші портові уладження заподіяно поважні втрати англійському привозові та обмежено працездатність англійських привозових пристаней.

Понад 1.000 менших летунських акцій переведено на летовища, військові табори, касарні, нафтові збірники, становища протилетунської артилерії, магазини, шпихлірі, електрівні та комунікаційні обекти.

Ескадри ловецьких літаків завдали важкі втрати англійським літакам підчас повітряних боїв, забезпечуючи надлет і відлет бомбовиків.

Від 25. VI. ворог утратив **тричі стільки** літаків, що німецьке летунство.

Від 24. X. брало участь також італійське летунство разом з німецькими проти Англії.

Батерії далекострільної артилерії багато разів внеможливили переїзд через Канал транспортам під охороною, розпорошуючи їх та завдаючи їм важкі втрати. Також знищили вони військові обекти в околиці Довру та на південь від Лондону. Ворожа далекострільна артилерія відповідала на цей вогонь тільки рідко й без якогонебудь осягу.

Ворожі літаки атакували німецькі й заняті землі майже виключно в ночі. Коли німецьке летунство скинуло на Англію від 8. серпня понад **43 міліони кґ. розривних** бомб і понад **1,600.000 кґ. запальних бомб** підчас понад **2.000 атак**, ворог скинув ледви 1/25 частину тієї кількости. Більшість ворожих бомб впала на замешкалі дільниці, на **30 лікарень, на 40 церков і цвинтарів,** і тільки незначні шкоди спричинено військовим і господарським обектам. **Німецька военна господарка як цілість не зназнала ніяких шкід.**

У противенстві до строгої англійської цензури, невтральні представники преси в Німеччині мали змогу переконатися про наслідки ворожих атак у німецьких містах, що по англійськими звідомленнями мали дуже сильно потерпіти. Англійські звіти повідомляли довший час про великі атаки на німецькі міста, на які не впала ніодна бомба, над якими не появився ніодин ворожий літак!

Війна проти Англії йде дальше, її дотеперішні наслідки **значно більші,** ніж це позірно здається. **Рік 1941 принесе докази на те.**

Німецька збройна сила призвичаєна до перемог і загартована в боях, споглядає з гордістю на минулий рік найбільш величавих перемог. З вірою в перемогу, сильніша та краще озброєна, ніж колинебудь, глядить вона наперед у грядучий рік.

Заява Горії Сіми

Мадрид, 3. I. — Орґан Фаланґи „Аріба" помістив розмову представника еспансько пресової аґенції з провідником румунських леґіонарів Горією Сімою. У справі закордонної політики Горія Сіма заявив, що **Румунія йде разом з державами осі.** Тільки вісь може створити новий порядок, що забезпечить Европі мир, едність і мораль. Тільки перемоги великодержав оси може допомогти до перемоги правдивих европейців, себто арійців, над усіми жидами й масонами, що завсіди сіяли замішання на нашому континенті. Замість перестарілих ідей Союзу Народів з протинаціональними гаслами мусить дійти до порозуміння націоналістів, опертого виключно на справедливості.

Румунія любить Еспанію, бо вона фалянгістична й молодь Еспанії бореться за новий порядок, подібно як в Італії, Німеччині й Румунії. В Еспанії впало двох перших румунських леґіонарів, а їхня кров припечатала на завсіди взаїмну приязнь.

Основна реформа виховання у Франції

Женева, 3. I. — Французьке міністерство освіти випустило нові пляни навчання для всенародніх шкіл. Вони спеціяльно торкаються навчання моралі та навчання про громадянські обовязки.

Нові пляни діють від 1. I. 1941 р. Оба ті предмети сперті на таких спільних підставах: праця — це підстава всякої людської діяльности, родина — це найважніша суспільна клітина, добро — це найвищий ідеал героїв та святих. У всенародніх школах звертатимуть особливу увагу на те, щоби **молоді вкорінити поняття про Бога.**

Одним з головних творців нового пляну навчання став професор фільософії на університеті у Ґренобль Жак Шевальє. Пляновані зміни вводять увсенародні школи цілком **іншого духа,** що основно протиставиться цьому всьому, чого досі навчали у сутосвітських французьких школах. Фахівці педаґоґи бачать у цьому новому пляні навчання поворот до ідеольоґії, що панувала у Франції до 1848 р. за часів короля Людовина Филипа Орлеанського. Її творцями були тоді великий історик Ґізо та фільософ Кусен.

батька не вдався? Він слабосилий, кволий, і пороху не нюхав, як же йому гетьманську булаву та ще в таких часах як теперішні носити?"

„А всеж таки Юрась, Богданів син. Хай хоч слава буде, що Хмельницький гетьманом у нас. А Виговського до Польщі проженемо".

„Прощавайте!" — відповів їм на те Журба і хотів іти. Та Телеп ще й тепер його затримав. „Продовжуй, товаришу, продовжуй! Мені ти розказуєш, не кому".

І Журба розказував про затії Брюховецького. Як то цей колишній служака Хмельницького, Юрася на Виговського нацькував, що буцім то Виговський хоче Хмельницьких їх наслiддя позбавити, що міліон талярів, закопаних покійним гетьманом, відкопав і розтратив, що він шляхтич, а не козак і за панами тягне, що він це і що він те. І добряга Юрась повірив Брюховецькому, підбурили Січ і хороброго, але палкого Сірка підняли і таку пожежу роздули, яку й угасить не легко

„І не треба!" — гукнув котрийсь із козаків. — „Хай горить, аж вигорить усе, що чуже й вороже народові, до останка!"

„Мовчи!" — гукнув на нього Телеп, — „а то!" — і не докінчив, але подивився на козаків так, що їм відпала охота перебивати Журбі. І Журба продовжав: „Та на тім ще не кінець, бо й Барабашові і Цицюрі і Сомкові й Золотаренкові також булавою запахло й усі вони тепер проти Виговського стали".

„І що?" — спитав Телеп — „І що?"

„І тепер один наперед другого царської ласки забігають. А цар користується тим і щораз більше своїх ратників у наші городи насилає, щоб був один Бог на небі й один цар на всій руській землі. От до чого ми доборолися, пановетовариство! Ще рік-два і втратимо все те, що такими зусиллями добули".

„Якось воно буде..." — злобно, але й гірко всміхаючись кинув нараз від вікна Босаковський. — „Якось воно буде!"

На хвилину всі змовкли, бо не сподівалися такого слова від Босаковського почути, а Телеп наглив: „І що? І що дальше, кажи!"

„Требаби багато часу, щоби розказати про всі ті вчинки нашого чорного лицарства. Про протопопа Рилимонова чували? Це наш найзавзятіший ворог. Він і Василя Золотаренка бунтує і Цицюрі булаву обіцює і обох їх проти Виговського піднімає. А все Україні на шкоду".

„Якось воно буде", — доповідав від вікна Босаковський.

„Але, щоби ти знав, як з Цицюрою було", — повернувся до нього Журба.

„Як? Як?" — загуготіло кругом.

„Послухайте! Завтра дві неділі буде, як проклятий Цицюра найзнатніших переяславських міщан і козаків, як ось, Северина, Забуського, Сулимів, Лободів і Холодних до себе по одному кликав і в чотири очі їх намовляв, щоб від гетьмана відставала, а коли вони, як люди чесні, що гетьманові присягали, не хотіли тієї присяги ломити, то він їх по одному і вбивав".

„Вбивав?!" — понеслося по коршмі й закамяніло в повітрі.

„Вбивав, душегуб окаяний, а тоді гінця до Трубецького пустив, що в Переяславі нема вже його ворогів і що Трубецькому з військом безпечна туди дорога".

Ахнули козаки, почувши таку страхітну вість і руки опустили.

Невжеж це правда? Чи не здурів Журба? Що Цицюра, хоч вояка добрий, але людина погана, це всякий знав, але щоби він аж на таке душегубство пустився, того ніхто не думав. Це ж каїнський вчинок, це підлість, нікчемність, гидь...

[Д. б.]

Молодь і виховання

Питання орґанізаторів молоді

Справу вишколення орґанізаторів і провідників молоді з високою освітою я вже порушував на цій сторінці. Та навіть найліпша розвязка цієї справи не вирішить питання вишколу орґанізаторів клітин молоді по селах. Досвід вчить нас, що запал наших давніх робітників на народній ниві був у багатьох випадках викликаний безробіттям. Тепер, коли є можливості зарібку, багато з цих людей воліє шукати кращих умовин існування деінде, ніж у рідних установах. хоч і в нас винагорода за працю ненайгірша. На всякий випадок це треба взяти під увагу й створити такі умовини праці й матеріяльного забезпеки, щоб дійсно ідейні люди не мали зайнятий час і голову злиднями та щоб почувалися морально добре, та внаслідку, щоб вони могли давати тяглість і пляновість праці, фахове знання і досвід. З другої ж сторони слід витворити атмосферу, в якій будемо глядіти як на дезертирів на тих людей, що покидають роботу на громадській ниві, маючи *виключно* на увазі вигоду. В противному випадку на громадській ниві будуть працювати по найбільшій части люди з почуттям меншевартности, а їх робота буде доривочна, хаотична й безплянова.

Вироблення і свідомість нашого сільського населення в Ген. Губернаторстві є здебільша такі низькі, що не можна числити на те, щоб воно само зуміло вести виховну й освітню працю. З другої ж сторони, рідко коли зможе удержати спеціяльного робітника, який зрештою мусів би бути фантастично всесторонним. Почавши від театральної практики, через музику, самоосвіту, фізичне виховання, рільництво й господарські справи аж до діточих забав — усе це мусів би опанувати такий *один* орґанізатор і все це переводити здебільша вечерами. Тому ввесь тягар виховної й освітньої праці мусимо розложити на інтелігентський елемент на селі: священиків, учителів і кооперативних службовиків і торговців. Кожний з них мусів би взяти на себе якусь ділянку, яка відповідала б його спеціяльному зацікавленню.

До тієї праці треба цих людей фахово підготовити. Доривочне ознайомлення, принагідна праця в якійсь організації, не можуть вистарчити на довго. Для правильного й успішного ведення праці треба мати основну й фахову підготову. Час і життя не жде, а йде стомилевими кроками. Кожний рік застою, безплідних експериментів у виховній чи освітній праці села — це величезна втрата. Нема часу гаятись, а треба приступати до праці.

Питання придбання орґанізаторів молоді треба розділити на дві частини: вишкіл нового нарибку й дошколювання діючих вже орґанізаторів.

Вишкіл нового нарибку мусить іти в першій мірі у тих школах і установах, де ведеться приготову до вищезгаданих становищ. Отже Духовна Семінарія, чи Академія, вчительські семінарії й усі господарські та торговельні школи, мусять у своїй програмі брати під увагу приготову до виконування цих завдань й уможливити своїм елевам спеціялізацію у вибраних ділянках. В першу чергу всі елеви мусять виховуватись у створених на терені цих установ чи шкіл орґанізаціях молоді, щоб вони просякли духом орґанізації й орґанізованости. Орґанізація, сильна й суцільна, мусить стати для них середовищем, без якого вони не уявляли б собі життя. Нам не треба асуспільних типів, які замкнувшись у чотири стінах своєї хати благоденствували б. А, на жаль, дуже багато наших педагогів мимохіть помагає виховуванню таких типів.

Дальше треба створити можливості спеціялізації. Отже треба конче ввести основний і фаховий вишкіл у ділянці педагогії, театрального й хорового мистецтва та руханки, спортів і теренових ігор. Все це треба вести фахово й основно під проводом „спеців" на терені орґанізації молоді, очевидно, не шкільною методою навчання, але методою самонавчання. Молодь не може трактувати цієї праці як шкільного обовязку, але мусить братися до неї з охотою і молодечим запалом, що його найлегче витворити в самовиховних орґанізаціях молоді. Лише добре поставлені орґанізації молоді можуть виховати в неї почуття дисципліни й орґанізованости, а дальше вишколити на майбутніх орґанізаторів молоді. Молодь, яка виростає поза орґанізацією молоді, майже все буде наставлена асуспільно й із неї суспільність не буде мати ніякої користи. Суспільність, зложена з найкращих фахівців і спеціялістів, які проте є наставлені асуспільно, нічого ніколи не осягне.

Щоб не спричинити заколоту в праці шкіл та щоб уможливити молоді основний практичний вишкіл, працю треба розложити пляново на кілька літ. Метода теоретичного й поглядового навчання не дасть добрих овочів, бо лише одиниці будуть доповнювати собі знання й набувати практику, а решта задоволиться переходом на вищий ступінь. З того, що абсольвенти вчительської семінарії мають вміти грати на скрипці, коли всього яких 5% з них зуміє вести найпримітивніший хор, а 90% не знає, як виглядає праця в Читальні, чи в орґанізації молоді.

При кінці хочу торкнутися справи орґанізаторів і поучників фізичного виховання. Завдяки зустрічі з німецькою армією переконалися ми наочно, що значить добре вихована під фізичним оглядом суспільність. Цей досвід не сміє проминути без відгуку. Шкільні програми передбачують збільшення годин призначених на тіловиховання, так, що лише від учителів руханки й дирекцій фахових шкіл, а головно вчительської семінарії, буде залежати, як вони використають ці можливості. Тіловиховання можна в школі вести й можна його „відробляти". Тимчасом підхід учителя й молоді ніде не має такого великого значіння, як при руханці. Формалістичне навчання може вніввець обернути всі користі, які можна мати з руханки й тіловиховання. Долучивши до того брак приладдя, відповідних саль, пливалень і грищ, а вкінці фахово-вишколеного й досвідченого вчительства, тіловиховання може дуже легко зійти до підрядної ролі, як це, на жаль, вже денеде діється.

ЯР.

Про працю нашої молоді в Балигородщині

У Польщі українське життя в Балигородщині не проявлялося в українській формі і змісті. Це подекуди і донині залишило сумні наслідки. Ще і нині не бракує людей, які кажуть „а що я дістану за те, що буду ходити до читальні, чи на вправи молоді".

Тепер прийшли молоді українські учителі і вони станули щиро до праці над селом. Освідомлення Лемківщини, розбудження приспалого національного життевого гону, активізація українського культурного, освітнього, кооперативног життя села, рганізація молоді в Балигородщині, це саме заслуга тих безіменних молодих ідейних учителів Балигородщини.

Одночасно горстка молодих людей зорґанізувала в Балигороді секцію молоді, наладнала звязки з відділами молоді по селах, устійнила напрямні праці і скоординувала працю. З весною стануло в Балигороді чимраз більше молодих сил до праці. В Балигороді повстав Відділ Виховання Молоді при „Просвіті", що перебрав на себе завдання Повітового Осередка Молоді на Балигородщину. Що неділі члени проводу Відділу — розходилися до поодиноких районів (відділів) на провірку праці, вишкіл, підготову свята молоді і т. д.

Дня 7. липня м. р. в Балигороді відбулося свято молоді. Перед делеґатом УДК інж. Гладишовським, провідником В. В. М. м-ром О. Луцьким і делеґатами молоді зі Сянока та Загіря, передефілювала зорґанізована молодь: 206 хлопців, 110 дівчат. Участь взяли відділи молоді зі Стежниці, Волі Горянської, Волі Маттяшової, Березки, Терки, Буківця, Райського, Загочевя, Ветлини, Лішної, Габковець, Жубрачого та інших сіл Тіснянщини. По звіті, святочному піднесенню стягу, відспіванню національного гимну — відбулися вправи вільноруч Відділів зі Стежниці, Тіснянщини, танок молоді з Загочевя, далі дружиновий марш на 7 км. (1 місце Стежниця), біг на 100 м., в якому взяло участь 10 мужчин з сільських відділів (1. місце Мінкович, 2-ге Юрко Кравців з Волі Матяшової, 3-те Ярослав Ставний з Ветлини); скок в довжінь (1. місце Занків — Балигород 5 м., 4-те Кравців з Волі Матіяш. 4,60 м.); скок угору (Мацілинський — Сянік 1.52 м., Кравців — Воля Мат. 1,43.), показова гра кошівки Балигород—Сянік (переміг Балигород) і відбиванка Балигород—Учительство волковиського району (переміг Балигород).

Це свято молоді було першим взагалі здвигом українців у Балигороді від непамятних часів і дало почин до дальшої праці. Дня 25. серпня м. р. відбулося величаве свято обжинок, що згуртувало маси народу. Знову відділи В.В.М. активно брали участь у поході через місто, дефіляді, вправах вільноруч, танках, обжинкових сценах. В орґанізації цього свята найбільше серця і праці над підготовою цілого місяця вложила інструкторка „Сільського Господаря" зі Сянока Уляна Дида. Курінь Балигород при орґанізації видатно співпрацював.

Дня 8. вересня ц р. відбувалося в Тісні районове свято молоді завдяки невсипущій праці учит. Потятиника з Лішної при допомозі учит. Неболі й учит. Дякова з Габковець. Молодь Тіснянщини свідома й активна. Хай лиш тепер не залишається позаді, і працює дальше над собою.

Восені прийшло згідно з інструкцією УЦК у Кракові до реорґанізації відділів В. М. на курінi молоді. Її успішно переводить приділений до делеґатури УДК інструктор молоді Ем. Ковальський. Протягом короткого часу переорґанізував на місцях по селах курінi молоді, зорґанізував нові. І сам балигородський курінь тепер під проводом курінного Яр. Кобилецького набрав іншого життя. Більше число молодих людей знайшло спільну мову у праці куріня. Працю ведеться в 3-ох роях мужеських і 2 жіночих. Курінь відбув дня 9. листопада м. р. дружиновий марш (мужеський і жіночий), дня 17. листопада брав участь в районовім осіннім бігу навпростець на 2 км. Біг навпростець жіночої чоти відбувся 2. листопада ц. р. при участи 8 змагунок (1-ше місце Ольшанська, 2-ге Петрушка).

Дня 17. листопада м. р. відбулися районові сходини курінних провідників куренів молоді Балигородщини. Обговорено дотеперішню працю куренів і пляни праці на майбутне. Поділено повіт на райони, звязкові тих районів мають бути в контакті з реф. молоді УДК. У районовім бігу навпростець того самого дня брало участь 29 змагунів (заступлених 9 куренів). 1 місце заняв Левицький-Ґерманік — Сянік, 2 Матляк — Балигород. Лещетарська секція переводить суху лещетарську заправу.

Дня 24. листопада м. р. відбув стежницький курінь молоді в Стежниці осінній біг навпростець, до якого стануло 3 дружин зі Стежниці і 5 друзів з куріня Балигород. 1-ше місце заняв Матляк — Балигород, 2-ге Сстащ, 3-те Тех, 4-те Осташ — усі зі Стежниці.

Всі інші курінi, ближчі і дальші мусять стояти в близькім звязку з підреферентурою молоді при УДК, працювати спільно, згідно з інструкціями і здавати звіти зі своєї праці, щоб висліди можна зареєструвати. Праця не підсумована і пропаґандивно не використана, це неопроцентований капітал. В зимі курінь буде, крім лещетарських прогульок, переводити внутрішні лещетарські змагання, брати участь в районових, повітових і окружних змаганнях.

Референт Молоді при Делеґатурі УДК. у Балигороді.

Посмертні згадки



Д-р Омелян Орест Підляшецький

б. отаман-авдітор УГА.

помер після важкої, короткої недуги, дня 25. грудня 1940 р. у Відні в 55-ому році життя, залишивши по собі важкий жаль дружини, доні, рідні та б. товаришів зброї.

Покійний, син греко-кат. священика, підчас світової війни служив в австрійській армії. За заслуги мав високі відзначення, м. ін. і Ордер Франц Йосифа. По світовій війні вступив у ряди рідного війська. Спершу був отаманом-авдітором у Станиславові, при Секретаріяті Військ. Справ, опісля з боєвими частинами перейшов усі важкі та радісні хвилини, також і т. зв. Чотирокутник смерти.

Саме в часі Чортківської офензиви пережив жахливий удар: польські війська в часі відвороту замордували його старенького батька пароха Монастириск і крилошанина, знущаючись так, що пекли його вогнем покладеного в кориті..

Ці переживання заедно стояли Йому перед очима так, що й не мав ніколи сили зважитись на поворот до краю.

Був людиною великої товариської культури серед вищих старшин УГА, тому всі Його цінили й поважали.

Вічна Йому Память!

НІМ. ПЕРЕМИШЛЬ.

ТІЛЬКИ ШКІЛЬНА ДІТВОРА УЛАДИЛА СВЯТО „ПРОСВІТИ"

В Нім. Перемишлі тільки шкільна дітвора зі школи о. Николая своїм святом вшанувала день „Просвіти". На програму свята зложився змістовий реферат, деклямації та співи. В ньому взяли участь і запрошені гості. Свято покінчилось відспіванням Нац. Гимну. Досі старші ще не уладили свята „Просвіти"...

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

Заходом Т-ва „Черник" відбувся в навечерія св. Андрія в кімнатах т-ва традиційний „Андріївський Вечір". На цей вечір поспішили молодь і старші з міста й околиці. Вечір проминув у бадьорому настрою.

БЕРЛІН.

„БУВАЛЬЩИНА" НА БЕРЛІНСЬКІЙ СЦЕНІ.

Здавалося неможливим улаштувати якусь театральну виставу в Берліні. „Це ніяк не вдасться, люди розкинені по цьому 5-міліоновому місті, працюють, нема відповідної салі, костюмів" — ось відповіді, що їх давали на запит: Чому, панове, нічого не улаштовуєте? Аж перед двома місяцями новина: Є люди, що піднялися підготовити театральну виставу, з музикою й танцями!

Дотеперішні академії та святочні концерти не вдоволяли німців. Німецький глядач хотів бачити на сцені нашу народню культуру. І хоч останній вечір нашої пісні і танку був обчислений тільки для української громади, то все таки багато гостей німців висловлювали своє захоплення красою нашої пісні та танку.

По двомісячній підготові, за ініціятивою **п. П. Моргуна**, режісера, **М. Осовського** — балетмайстра та п. **В. Макара** — диригента орхестри побачили ми вперше 26.XII. м.р. на берлін. сцені табору нашу виставу. У великій театральній салі табору при Берлінерштрассе 88 зібралося понад 400 глядачів. Точно в 6-ій год. веч. починається вистава. У гарних народніх одягах, свобідно (бож більшість з них давні артисти) ,виконують свої ролі. І милозвучна Галя, її мачуха Химка, Панас, Василь, врешті паламар — всі вивязалися якнайкраще. У всіх пізнати було охоту та свідомість того, що після кожного їх руху оцінюють нас чужинці. І дійсно — враження чужинців були якнайкращі. Гарні одяги, милозвучні голоси та наші народні танки захопили їх.

Другою частиною вечора були народні танки та пісні. І тут оплескам не було кінця. М. Осовський у „Запорожці", панна Ганнуся у „Чумарочці", п. „Дозік" у „Чумакові" та п. Гриців показалися чудовими солістами. Крім того було кілька сольових та дуетових жіночих та мужеських співацьких продукцій урозманітнювали глядачам вечір. Груповим танком „Катерина" закінчено офіційну частину вечора. Згодом почалася забава з танцями, що йшла до пізних годин ночі.

Признання належиться організаторам і виконавцям, що перемагаючи деякі труднощі зуміли підготовити імпрезу, що стала нашою дійсно репрезентативною імпрезою між німцями. Шкода, що більші культурно-освітні центри хоч мають більше спроможностей — не улаштовують подібних імпрез.

Т. Весоловський.

З українського життя

З ЖИТТЯ ЗОРГАНІЗОВАНИХ ІНЖИНІРІВ І ТЕХНІКІВ.

26 м. м. відбулися ІІ-гі Загальні Збори „Союзу Українських Інжинірів" у Кракові. Зборами цими закінчив Союз перший тяжкий рік організаційної праці. На Зборах явилися делегати філій з терену Генерального Губернаторства, та делегати інжинірських станиць у Німеччині, що з ними співпрацював Союз. Збори відбулися в приявності Провідника УЦК. проф. В. Кубійовича і Голови УДК Краків д-ра В. Загайкевича.

Згідно зі звітом дотеперішнього Голови Союзу інж. Зенона Коханівського Союз обєднав у тому році 399 членів, що згуртовані є у 16 філіях, з чого 11 на теренах Ген. Губернаторства, а 5 у Німеччині.

Праця Союзу Інжинірів за минулий рік охоплювала такі найважніші ділянки, що підчинені були окремим референтурам: реферат організації, науково-видавничий, промислу, технічно-ремісничих шкіл, праці й пропаганди. Кожна з тих референтур має відповідні успіхи. Зокрема науково-видавничий реферат зібрав матеріяли до видання Технічно-Господарського Збірника й зорганізував у минулому році відчити з ділянки техніки й національного господарства. Велику увагу присвячено організації ремісничо-технічних шкіл і цей реферат співпрацював з таким же рефератом при УЦК. Спеціяльну увагу присвячено Технічній Школі в Холмі і зорганізовані інжинірі й техніки не перестануть турбуватися цею Школою доти, доки організація її не наладнається якслід і доки вона не відповідатиме вповні вимогам, що ставить перед нею українське технічне життя. За посередництвом реферату праці одержало 14 інжинірів працю.

Підкреслити треба, що Перший Товариський Зїзд у Варшаві дня 1. XI. 1940, що про нього згадувалося в „Краківських Вістях", вніс в кожній ділянці зорганізованого інжинірсько-технічного життя багато нового і позитивного.

Загальні Збори в дні 26. XII м. р. були для українського інжинірсько-технічного життя ще й зворотним пунктом у надані йому нових організаційних форм. На Зборах цих приняли делегати до відома наданий Союзові У. Ц. Комітетом статут-правильник. На підставі цього дотеперішний С. У. І. стає „Секцією Інжинірів" при УЦК. в Кракові, а його низові клітини — дотеперішні філії стають „Повітовими Секціями Інжинірів" при місцевих УДК. В цей спосіб працю зорганізованого інжинірсько-технічного життя підчинено інституції одиноко покликаній до цього, щоб дорогою ієрархічно побудованого апарату проводити й нормувати ціле наше суспільне життя на цих теренах, а саме У. Ц. Комітетові. Українські інжинірі працюючи на керівничих дуже часто становищах у промислі, розуміє вагу координації праці під одним проводом і це розуміння заманіфестував підчинивши своє організаційне життя Проводові УЦК.

Зокрема зазначити треба, що діяльність Секції Інжинірів звязано тісно з працею Господарського Відділу УЦК., що відповідає вповні як і дотеперішним напрямним праці так і напрямним на будуче, що їх приняла „Секція Інжинірів". Отже працю інжинірів втягнуть в круг пекучих завдань нашого суспільного життя, себто організації українського промислу. Співпраця інжинірів, цього з природи річи конструктивного в національній господарці чинника мусить у цій ділянці дати вже в найближчому часі позитивні осяги.

Керманич Господарського Відділу УЦК інж. А. Мілянич в імені Проводу УЦК. згідно з правильником, визначив на Загальних Зборах нового голову і містоголову „Секції Інжинірів". Головою став інж. Роман Скочдополь а містоголовою інж. Зенон Коханівський, що доберуть собі до співпраці відповідних референтів.

Секція Інжинірів з енергією подвоєного вдоволення з дотеперішних осягів починає другий рік праці. Одною з найважніших справ на найблизші дні вважає Провід Секції покликання до життя т. зв. семінарів плянування. Обєднані у відповідних семінарах після фахів і спеціялізації займуться інжинірі студіями над теперішним станом української техніки й промислу і усталенням плянів унормуванням цього стану в майбутньому, згідно з українськими національними інтересами. Новий Провід Секції визначив вже комісію, що має занятися технічною сторінкою організації цих семінарів і вона почала вже свою працю.

ХОЛМ.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ҐІМНАЗІЇ В ХОЛМІ.

Праця української державної ґімназії в Холмі розвивається серед чималих труднощів і перешкод, та всеж приймає щораз то більш орґанізовані форми й має щораз більше осягів. Недавно в тій ґімназії відбувся матуральний іспит курсантів. Із 85 канидатів перепало при матурі 23, решта склали іспит з добрим і дуже добрим вислідом.

Директор ґімназії п. М. Білик і ввесь учительський збір докладають всіх зусиль, щоби праця тієї школи поширилась новими ділянками. Великі труднощі має ґімназія з удержанням незаможних учнів, що живуть в бурсах. Удержати бурсу в воєнний час, подбати про харчі й паливо в зимі — це діло нелегке. Деякі учні вчаться справді покищо нераз в холоді, в мало огрітих кімнатах, а всеж вчаться і надіються, що українські компетентні чинники поліпшать скоро умовини їх життя.

Один з нових проявів діяльности ґімназії це створення хору, під диригентурою меткого професора й доброго орґанізатора, д-ра Гриця Мельника.

Дня 22. XII. цей хор дав перший свій концерт на Зимову Допомогову Акцію. Учнівський хор виконав кільканацять народніх пісень і колядок, учениці й учні відтанцювали два народні танки.

Учениця Надя Погорецька віддеклямувала вірш Ол. Бабія „Наша школа". Програму концерту збагатів реферат проф. Д. Любича про українські пісні. Цей реферат передав проф. В. Вовк для німецької публики в німецькій мові. Серед тієї публики було чимало представників німецької місцевої влади й армії. Концерт закінчився відспіванням українського національного гимну.

Тогож самого дня відбулося урочисте посвячення спортової площі — ледовища. Акту посвячення довершив о. Барщевський, катехит ґімназії.

Праця в ґімназії входить на щораз ширші й нормальніші шляхи, і якщо українському громадянству вдасться краще наладнати матеріяльну підтримку бурс, ця праця буде справді успішна й нормальна.

КОНФЕРЕНЦІЯ УЧИТЕЛІВ.

В неділю 22. грудня м. р. в Технічній Школі відбулась конференція Учительської Секції при УДК. в Холмі, на якій численно явилось учительство Холмщини.

Конференцію відкрив голова У. Д. К. мґр. Мостович, який представив склад проводу Секції в особах: голова проф. Ставничий, заступник інсп. Литвинець, скарбник дир. Лебіщак та секретар: проф. Мацюк. Голова „Учительської Секції*, проф. Ставничий, подав порядок конференції та її ціль. Інсп. Литвинець відчитав законний розпорядок, правильник та програму діяльности Секції.

Згодом вивязалась оживлена дискусія про сучасне положення українського учительства, можливості, методи й способи праці та позашкільну діяльність учительства. Обговорено було проблему „не- й кваліфікованих". Цікавими заввагами у виховній праці поділився з приявними референт Виховання Молоді при холмському УДК. проф. Антонович. Далі обговорив ролю книжки й преси в цьому ділі, торкнувся справи ощадности, й спортового життя серед молоді та змалював широко найближчі пляни на майбуття, а саме: курс для передовиків села в Холмі, обласні зимові спортові змагання, та велике Свято Весни при співучасті молоді з цілої Холмщини.

В дискусії ще промовляли: учит. Раєвський, Микитюк, Корнелюк, проф. Мацюк, інж. Литвинець, п. Наїдко та інші.

Кінцеве слово виголосив голова У. Д. К., що дав короткі підсумки наших досягнень по році праці на Холмщині й висловив надію, що праця над створенням нового життя на Холмщині, зокрема праця українського учительства принесе великі успіхи.

Б. Хома.

З КОНЦЕРТОВОЇ САЛІ

ВИСТУП ОКСАНИ БУРБЕЛЛО у Берліні

Молода українська співачка, **Оксана Бурбелло**, відома нашому громадянству з своїх вдалих виступів у Варшаві та на Холмщині, задебютувала, по майже річній мовчанці і підготові, у Берліні. В неділю, 22. грудня, у великій салі Шумана при Ліцовштрассе відбувся її перший великий „Вечір пісень", подуманий як репрезентаційна вокальна імпреза для німецької публики. Дебют Оксани Бурбелло випав цікаво. На жаль, німецької публики було досить мало, зате незвичайно численно зявилася українська кольонія, зокрема наше робітництво, що живо оплескували вироблену і певну себе співачку. Оксана Бурбелло переплила свій український репертуар (Матюк, Січинський, Лисенко, Стеценко, Лопатинський і Гайворонський) німецькими піснями Реґера, Шуберта, Брамса і Ріх. Штравса.

Співачка зарисувалася на вибагливій і суворій в оцінці берлінській естраді, яка багата на добрі жіночі голоси й високу клясу вишколу, цілком надійним силуетом. **Вальдемар фон Вульте** при фортепіяні створив їй добру музичну оправу.

Жаль, що програму концерту (з перекладними текстами пісень пера д-ра Рудницького, Гінца і Шпехта) надруковано лише по німецьки, так що більшість українських гостей не мала змоги її розуміти.

КТВ.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

СІЧЕНЬ

4. Субота — вмч. Анастазії
5. НЕДІЛЯ — Н. ПЕР. РІЗДВОМ ХР.

— УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ І КОЛЯДИ В РАДІО. Тому, що наші свята припадають на будні радіовисильня у Празі передаватиме торжественну Службу Божу щойно в неділю 12. І. ц. р. від год. 9. до 10.30. Підчас Служби Божої співатиме відомий український церковний хор під управою дир. А. Буркацького церковні пісні Бортнянського, Гайворонського, Леонтовича і Кошиця, а при кінці колядки Лисенка, Стеценка і Леонтовича. Сопранове сольо співатиме п-ні Орися Мільфайтов. О-ко.

— БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ ОПІКИ над юнацтвом краківського куреня молоді — створено дня 1. І. 1941. у висліді двох нарад, започаткованих реферeнтом опіки над молоддю при УЦК й його підбудовою УДК, Краків. Ціллю Комітету є співпрацювати з Проводами юнацьких чот над вихованням юнацтва, узгіднюючи напрямні виховання юнацтва в школі і в дома з напрямними виховання в уладі юнацтва. Співпраця виявлятиметься в формах періодичних сходин членів б. ком., на яких обговорюватимуть працю над юнацтвом та устійнюватимуть дальші напрямні виховної діяльности.

— ЧЕРГОВІ СХОДИНИ „СЕКЦІЇ НАУКОВИХ ВИКЛАДІВ ІМ. ПЕТРА МОГИЛИ" при Т-ві „Просвіта" у Кракові відбудуться в неділю 5. січня (А. Гітлер Пляц 12/ІІ) з рефератом Проф. Віктора Андрієвського на тему: „Розвиток преси в Східній Україні". Початок в год. 7 веч. Вступ для членів і запрошених гостей.

— ПОШТОВИЙ КУРС. Поштовий курс почнеться в половині січня 1941 р. Кандидатки, що рефлектували б на прийняття, внесуть негайно прохання, звернене до Генераль-Діpекціон дер Дойтшен Пост-Остен в Кракові враз із життєписом, потвердженим місцевим УДК згл. Делеґатурою — усе в німецькій мові — до УЦК — Реферат Праці і Сусп. Опіки в Кракові, Зелена 26/7. Речинець вступного іспиту та курсу буде поданий в пресі.— Керманич Реф. Праці і Сусп. Опіки УЦК.

— ІНВАЛІДИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ, що одержували ренту, а тепер її не одержують, внесуть відповідне прохання в німецькій мові, потверджене місцевим УДК згл. Делеґатурою на адресу: Дінстштелле фір Крігсбешедіґтенфірзорґе, Кракау, Скарбова 4. До прохання, яке висилати поручено, треба долучити оригінал згл. відписи документів, що стверджували б ступінь непрацездатности та факт одержування ренти за часів Польщі. — Керманич Реф. Праці і Сусп. Опіки УЦК.

— ВИПОЧИНКОВИЙ ТАБОР ДЛЯ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ — ЮНАЦТВО і лещетарський інструкторський — відбудуться в Криниці від 11. І. — 22. І. 1941 р. Право участи в таборах мають: а) шкільна молодь (юнацтво) хлопці й дівчата — літ 15—18. б) лещетарі — зголошені через УДК. — Зголошення — негайно до УЦК (Відділ над Молоддю й Родиною). При зголошенні посвідка — дозвіл від даного УДК. Від. Оп. н. М. й Р. застерігає собі право зголошених не приняти. — Оплата: 3 зол. денно на харч, 15.— зол. на виряд — платні згори найпізніше в дні збірки. — Виряд: полевий і лещетарський. — В таборі строга карність. Збірка на місці табору 11. І. 1941 р. 8. год рано. В Криниці зголоситися до УДК (Вілля »Подвале«) по вказівки. — Керманич Відділу Опіки над Молоддю й Родиною при УЦК.

— ЛЕЩЕТАРСЬКІ ПРОГУЛЬКИ Краківського Куріня Молоді — відбудуться в неділю, 5. січня, в середу 8. січня й в четвер 9. січня. Збірка в 10. год. на останній зупинці трамваїв ч. 5 і 6, на Сальваторі.

— Б. ЛЕПКИЙ ПО НІМЕЦЬКИ. В 306. ч. «Кракавер Цайтунґ» з 31. XII. 1940 р. поміщене оповідання Богдана Лепкого «Що Іван приніс свій жінці». в перекладі Ути Ульмер.

— З НАГОДИ ІМЯНИН ВПРЕОСВ. МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ зложили на українське студентство члени гр.-кат. кольонії в Томашеві: в золотих: Морачевський 5, о. Гнат Заяць 15, В. Осідач 10, Юнко 5, А. Путько 10, В. Онишкевич 4, М. Сеник 5, М. Закревська 15, Т. Юринець 3, А. Белко 3, Ю. Думич 5, І. Бречка 1, О. Линда 3, Е. Павлице 3, Ю. Купчинський 10, Е. Флис 5, Т. Заяць 5, В. Годовський 5, О. Богачевський 10, М. Чорнобай 5, С. Савойка 3, П. Путько 5, М. Зазуляк 15, Р. Зазуляк 5, Й. Путько 2, О. Шутер 4, Горбачевський 2, І. Богачевський 10, Ст. Ніткевич 8, О. Гафткович 5, Д. Жала 20, А. Козакова 5, суддя Бородайкевич 10, Б. Луцейко 2, д-р Д. Богачевський 10, М. Стасів 5, С. Костишин 5, А. Костишин 4, В. Туркун 7, І. Жила 5, М. Кузик 2, В. Кордуба 10, Б. Дяків 5, і Р. Гузій 5. — Разом 286 зол.

— ГОСТРА ЗИМА В РУМУНІЇ. Рух на Дунаю припинено внаслідок великої криги. Пристань в Тульчі заблькована великими масами леду. Сніг засипав багато залізничих шляхів. У Констанці 140 ваґонів з вуглем залили хвилі та скинули в море. Втрати виносять 5 міліонів леїв. Над Чорним Морем шаліють великі сніговії.

Малий фейлетон

Новорічний сон

В останню ніч 1940 року мав я дивний сон: Іду я ніби через ринок і оце дивлюся — коло санок привязана корова. Стоїть і гризе солому.

Підходжу ближче. Корова — як кістяк, лише вуха й клуби. Побачила мене й озирнулась.

Приглядаюся ближче. Так, це та сама наша історична корова, заслужена красулька, що про неї писав ще покійний мій вуйко, Тимотей Бордуляк, — вона пізніше перейшла навіть до історії нашої преси...

— Гостям раді! — кажу, і серце мало не вискочить. — Красулько, невже ж це ти? Що ж тебе тут пригнало?

— Біда. От часи, бодай не згадувати.

— Розкажи! Як, що, куди?...

— Та що тут багацько розказувати. Знаєте, як було: Заарештували мене поляки за газету, а потім за „Маслосоюз". Що я не вибула, не пережила! Опісля, як змінилось — то водили мене по зборах. Казали промовляти, навіть памятник обіцювали, як жертві. Та нагло поступенїло, не стало паші, ну й біда вийшла. Вийшов наказ по 30 літрів молока денно давати, а на добавок по двоє телят у рік!... Як же ж то, подумайте самі, де вже мені старій до того! Просилась, випрошувалась та не помагало. Комісійно стали доїти й ледви літру надоїли. Біда, думаю... Рад не рад вирвалась одної ночі з припону та й пустилась світами. Довго блукала, аж прийшла до одного господаря. Прошуся на ніч, а він:

— Ти що за одна?

— Корова, кажу, з коровячого роду... У греко-католицького священика була...

— О, то вже ні! Ми православні! Йди геть собі!

І я пішла. Далі до іншого. Там уже почала заганяти: у православного, кажу, була...

— Як у православного, то гони, звідки прийшла!

І ось як прийняв мене аж цей господар, що при його санях жую солому. До нього то я вже навіть і не говорила: німою прокинулась, бо хто його знає, що за один...

— Дозвольте, — кажу — Красулько, що я все це подам у газету...

— В газету?... — і вибалушила очі. — Ні, доволі мені цих газет!

Я став благати, а потім настоювати. Де там! Не помагало. Зґидзилась і... зірвавшись зі шнура — тільки фукнула й пігнала плянтами, як скажена.

Спершу думав я, що за „Маслосоюзом" шукати, але ні. Просто в сторону Ожешкової пігнала.

Саме виходили тоді редактори. Може когось пізнала, а може доглянула запеклого ворога корів, а сторонника кінської справи, досить, що стала розкрачки, заревіла з люті і гепнула собою на брук, тільки ратиці задерла. Навіть за хвіст не помагало тягнути.

Ветеринар ствердив, що від наглого зворушення. Розрив серця. Та хто це може знати?

Словом, — поганий сон!

Теофіленко.

Зі спорту

ПЕРША В ЦЬОМУ СЕЗОНІ ЛЕЩЕТАРСЬКА ПРОГУЛЬКА

Краківського Куреня Молоді відбулася дня 29. грудня 1940. при участи 13 лещетарів. Не зважаючи на несприятливі обставини вдалося позбирати й подоповнювати виряд, так, що наразі „нещаслива тринадцятка" вирушила не на дуже привітні „белянські горби". Але в запасі є ще наміченних кілька пар вирядів і кілька домівок, де виряди або їх частини лежать безужиточно. На другу прогульку, що відбудеться в неділю 5. січня, вже напевно юнаки зуміють їх „зорганізувати". Наразі, щодня відбуваються вправи для тих юнаків, що тепер мають святочні ферії.

ПІДГОТОВА

до випочинкового й поучницького лещетарського табору в Криниці

йде повною ходою. В останніх днях були великі опади снігу, так, що найбільша ґрязота й болячка організаторів зникла.

Стипендії для середнешкільної молоді

Щоб прийти з допомогою молоді, що студіює в середніх школах, призначив УЦК певну скількість стипендій для учнів ґімназій, фахових шкіл, семінаря та педаґогічного курсу.

Петенти — в першу чергу ті, що приміщені в бурсах, внесуть прохання про стипендію до УЦК — Реф. Праці і Сусп. Опіки, Краків, Зелена 26/7.

В проханні слід подати місце замешкання батьків, родинний стан, в тім дітей нижче 16 літ, майно згл. місячні доходи та свою точну адресу. Прохання мусить бути потверджене дирекцією ґімназії чи фахової школи відносно пильности та поведення учня та управою бурси, якщо петент мешкає в бурсі. Крім цього слід залучити посвідку УДК згл. Делеґатури, на терені якої мешкають батьки, відносно маєткового стану батьків.

Прохання про стипендії, слід переслати найдальше до кінця січня 1941 р.

Керманич Реф. Праці і Сусп. Опіки УЦК.

Нова книжка про Лемківщину

Юліян Тарнович: 20 РОКІВ НЕВОЛІ (Лемківщина під польським ярмом) — Краків 1940 р. Накладом »Українського Видавництва«. Ст. 224, 8° В тексті 50 ілюстрацій. Ціна 3 зол.

Книжка має 21 розділів: Пропащі роки. — Загальне занедбання рільної господарки. — Лемківщина на бездоріжжі. — На новій дорозі. — Великі надії. — Окружний комісаріят Вислока й Команчі. — Наступ поляків на Лемківщину. — На загладу. — Лемківщина дає про себе знати.— Лемківщина в кігтях чорних духів. — Польська влада розділює Лемківщину. — Лемківщина між молотом і ковалом. — Насилля й переслідування. — Шкільна політика. — Апостольська Адміністрація Лемківщини. — Лемківщина виб'вається на чисті води. — Завдання Лемківської Комісії. — На бочці з динамітом. — З ким ішли русофіли? — Ворожа преса для Лемківщини. — Щоб не було непорозуміння. — Національна преса для Лемківщини.

Вже з самих назв розділів видно, що ця книжка обхоплює цілість життя Лемківщини. І справді, маємо тут коротку історію Лемківщини за останніх 10 літ. Дещо ширше обговорено часи страшного лихоліття за останніх 20 літ. Автор, син лемківських гір, добре поінформований про події, що відбувалися на цьому терені продовж довгих літ. Невеселі це події, повні ворожих експериментів, переслідувань і знущань над найбільш на захід висуненим українським племенем. Власне ці події загартували наших лемків так, що вони твердо консервативні, дуже помалу приймали усе нове.

Ця книжка, крім даних про різні ділянки лемківського життя, має також багато живих описів з життя, виїмків з польської і русофільської преси, що роблять її незвичайно цікавою для всіх українців, а вже просто необхідною для всіх наших діячів на Лемківщині.

Юліян Тарнович, що видав досі біля 15 книжок про Лемківщину та 6 літ редаґував »Нашого Лемка«, цією новою своєю працею добре заслужився для Лемківщини та взагалі для української справи. Ця книжка повинна найтися в руках кожного українця. І. Д.

Жертвуйте на зимову допомогу- для вдів, сиріт та інвалідів

При всяких оголошеннях, що їх надсилається до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті" чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

Листування Адміністраці

Вп. Інж. Збудовський Б. — Висока: З р-ку переляли суму 4,70 на передплату. По кінець року треба доплатити 75,30 зол.

Вп. Романкевич І. — Райнсберг: „Кр. В." є заплачені по 20. II. 1941. Тижневик по кінець січня 1941.

Вп. Д-р Микитинський Д. Тренцін: 24 зол. одержали. На будуче просимо висилати гроші до Просвіти в Пряшеві на наш р-ок.

Вп. Інж. Левицький Т. — Братислава: 40,— зол. одержали. Передплата „К. В." вирівнана до 15. IV. 1940.

Вп. Мацібора І. — Берсеум: По день здержання за „К. В." треба надіслати 20 зол.

Вп. Стисловський М. — Лінебург: „Кр. В." тижневик для Вашого брата висилаємо.

Вп. Мацьопа В. — Тіфенфурт: „Кр. В." щоденник заплачені до 20. II. 1941. Висилаємо безперервно.

Вп. Шуст Р. — Гамбург: Гроші одержали, на „Кр. В." 22 зол. По кінець року до вирівнання треба ще надіслати 5,25 зол.

Вп. Олексич Дм. — Вольфенбіттель: 9,— зол. одержали.

Вп. Зельський — Лесляв: П. Стоцькому „К. В." висилаємо від 1. XI. 1940. По кінець року треба надіслати 12 зол.

Вп. Мікольська Ол. — Гроєць: Довг за „К. В." 9 зол. від 15. XI. — 31. XII. 1940.

П. Т. Уряд Громади — Диків Старий: Заплачено до 10. 5. 1941.

П. Т. Аматорський Гурток — Брунари Нижні: На місяць грудень зістав 1 зол. Доплата за 12 місяць виносить 3 зол., а на тижневик від 1. XII. буде новий розрахунок.

Вп. о. Тимчишин Евген — Войславичі: Заплачено до 20. III. 1941.

Вп. Бурчик Віра — Радом: Передплата за „К. В." заплачена до 29. I. 1941 р. Як вийде передплата тоді здержимо.

Вп. Інж. Дозьо Медвідський — Переворськ: Заплачено до 21. XII. 1940.

ОГОЛОШЕННЯ

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого концинієнта. Зголошення зі заподанням *дотеперішньої практики і своїх услівій, проситься висилати до Адм. Кр. Вістей під ч. 1914.* 1-3

Увага! Українці в Німеччині! Всі українські видання, як книжки, словники, календарі, портрети славних людей, тризуби, дістанете в ***Українській Книгарні „Пробій", Berlin, № 0,55, Chodowieckistr.*** **28/IV.** 1890 1-7

ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
поручає укр. коміс. управа фірми **Горовіц, Шевська 6.** 1958 1-2

П. Дарку Грайківську пошукує Діонізій Паевський, Володава, повіт холмський, електрівня. 1961 1-1

Бігуса Івана зі села Присівці, пов. Зборів — пошукує Вербицький Іван, Stalag XX A (5) Gefang. № 15939. 1962 1-1

Федика Івана зі Львова, мого стрийка, останньо **перебував в Чернівцях,** звідки виїхав в Німеччину пошукую: **Fedyk Iwan, Stalag XX A (5) Gefang. № 1170.** 1963 1-1

Друзів Чеська і Славка Татомир з Лужка горішнього, повіт Дрогобич пошукує: **Wolanskij Hryhorij, Stalag XX A (5) Gefang. № 2432.** 1964 1-1

Знайомих зі села Старуні, пов. Надвірна пошукує **Павлюк Михайло, Краків, Яблоновських 10/1.** 1965 1-1

Пошукую брата Дмитра Козака, який перебував останньо у Франції. Хто знає прошу подати адресу за винагородою. **Stephan Kozak, Watenstedt II über Braunschweig, W-Lager 23/84.** 1966 1-1

Камінний Василь зі села Стряжик, пов. Лісько пошукує свого брата Дмитра Камінного. — Василь КАМІННИЙ — **Ukr. Gemeinschaftslager in Lauterach, Kr. Bregenz, Voralberg.** 1968 1-1

Пошукую друзів зі села Росохате, пов Лісько. — **Василь Лохаївський, Ukr. Gemeinschaftslager in Lauterach, Kr. Bregenz, Voralberg.** 1968 1-1

Пошукує праці столяр мебльовий та будівельний тесля з довголітньою практикою. Мав свою робітню в Городку, пов. Луцьк. **Матвійчук Хома, — Grünberg, Schlesien, vor der Elbusch 8.** 1969 1-1

Друже Іване Багрій з Дрогобиччини! Подайте адресу! Маю важну для Вас справу. Хто знає його адресу, прошу подати: **Дозя Грушаник, Stuttgart, O. Echenerstrasse 11.** 1970 1-2

Курчаба Богдан і Олекса зголосіться на адресу: **Joseph Kurczaba, Weldin, Post: Seebrück, Kr. Dietfurt, Wartheland.** 1971 1-2

Знакомі зі села Бременець, пов. Перемишль, прошу відізватися на адресу: **Iwan Masccisko, Kurs „Ursus", Krakau, Krupnicza 44.**

Чміль Микола, Krakau, Rakowice, Ulanerstr. 9, — зі села Тростяниця, пов. Долина, пошукує знайомих.

Ратислав Пришляк шукає полонених українців села Підгірці пов. Золочів на адресу: Краків, Себастіяна 22/6.

Промисловець з вищою освітою, пробоєвої, але *опанованої, зрівноваженої вдачі,* **навяже переписку з відповідною гарною,** інтелігентною, культурною панною літ около тридцять. За дискретність *ручить словом. Листи до „Краківських Вістей"* під ч. 2150.

Суддя пошукує пильно кімнату — радо з цілим удержанням. Зголошення до Адм'н. „Крак. Віст." під ч. 115.

Фотографа українця (-ку), прийму до заведення. Зголошення до „Краківських Вістей" — Краків під ч. 2.100.

ХАРЧІВНЯ
Української Студентської Громади, Краків, вул. Баторія 10 — є солідна, найдешевша, та веде акцію допомогову для незаможних.

Хто знає де є Юрко Вітошинський, син о. Евгена з Чесник, і м-р *Ярослав* Бартків з Романова, проситься повідомити Марійку Содомору, Краків, Пілсудського 19, м. 11. (1—2)

Кавалер 42 літ, вища освіта, на посаді, ожениться з доброю, господарною, поважною. Зголошення під „Релігійний ч. 2201" до Адміністрації „Крак. Вістей".

Карбідові лямпи, ощадні з ущільником, пальники. Кооперативам і Склепам знижка. Фабричний склад **„Sigro", Краків, Гродська 55.**

Хто знає що про Евгена Паздрія з Зарудець, пов. Львів, — повідомить ласкаво **Василя Паздрія, —**

Горак Степан, с. Дмитра з села Терлич, пов. Добромиль, відізвися до мене: **Терлецький Дмитро, Werkschutz, Stalowa Wola.**

Зеня Івана з Франції шукає батько Михайло — Дубно, п. Тринча.

Мґр. Ярема Зарицький просить Рідню відізватися на адресу: **Krakau, Langegasse 46/8.**

Ортопедист-бандажист Ф. Зелінський, Краків, вул. Старовісьлна 14. Телеф. 109-68.

Івана Голимчука зі села Мислів, пов. Калуш, котрий був у нім. полоні **Stalag XI A, Kdo 528, Gef. Nr. 24.836** пошукує брат **Дмитро Голимчук, Седльце, вул. Казімеровська 2.**

Антін Ґаламаґа з Вовковатиці, пов. Броди, пошукує Івана Ґонтара з Побочі, пов. Золочів. Хто знав би щось про нього, нехай напише на адресу: **Антін Ґаламаґа, Lager Buchberg, Bar. 22/6. über Wolfratshausen.**

Одинокий український склеп комісовий
Краків, Адольф Гітлерпляц 12,
продає футра, одяги, лиси, футряні ковніри, дивани, килими, кришталі. Приймає все в коміс.
Продажа без карток!

Хто знав би де є в полоні мій брат Микола Романик із Яжева Старого, п. Яворів, прошу повідомити мене, за зворотом коштів. **Romanyk Stefan, Breidenbach, Kreis Alsfeld, Hessen, Deutschland.**

Паньчак Стефан, Stalag VI D, Gefang. Nr. 8711. Брате відізвися! на адресу: **Паньчак Василь — Krakau, Jablonowskichstr. 10/12.**

Д-р Домбчевський — відізвися. Шукає тебе **Мама Маруся, Нім. Перемишль, вул. Бема 17.**

Пошукую свого брата **Ділая Андрея,** котрий перебував у дні 22. I. 1940 в **Stalag IVa, Gtf. Nr. 3661.** Зголошення слати на адресу: **Антін Васько, Кристинопіль, пов. Грубешів.**

Шофера-механіка першорядну силу, прийме — **„Аґрарія", Люблин, Косцюшки 8.**

Адвокат
Д-Р СТЕПАН БУЛАК
провадить канцелярію в Кракові, вул. Зелена 28/7.

Комісарська українська управа ф-ми ГОРОВІЦА — Сальон штуки при вул. Вісьльна 10, Краків — пропонує образи, наших малярів українських і польських, а також оправи по найтаньших цінах.

Дмитре Цмайло зі села Кульчиці, відізвися на адресу: **Кульчицький Омелян, Deutsch - Przemysl, Krakauerstr. 7.**

У кожній хаті має бути:

1. Образ: „Запорожці пишуть лист турецькому султанові" . . . . . . зол. 0,80
2. Образ: „Мати Божа" — Заступниця України . . . . зол. 4,—
3. Образ: „Ісус Христос — наш Учитель" зол. 4,—

Жадайте по книгарнях! Замовляйте у видавництві: **Verlag „Wernyhora", Wien I, Wollzeile 15. Mn.**

Всякого роду матерії й трикотові вироби поручає українська фірма „Weisswaren" — Нагніта в Ряшеві, Rathausstr. 6.

Друзі та знакомі відізвіться. — **Граб Мирон, — Werklager, Komancza 3/1, Kreis Sanok.**

ХТО знає що про Євгена ПАЗДРІЯ з Зарудець, пов. Львів, повідомить ласкаво **Василя Паздрія, Ulhowek, Post Tarnoschyn, Kr. Hrubeschow.**

Українське Спедиційне Підприємство
Краків, Кроводерська 63 а. м. 8.
і Вавжиньца 32, м. 8.
полагоджує замовлення солідно та швидко
І. ФЛИС.
ТЕЛЕФОН: 155-17. 1625 11-25

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини начеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 гр.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79